

УДК 632.2.083

ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ ТА СЕРЕДНЬОДОБОВИЙ ПРИРІСТ ТЕЛЯТ, ЩО НАРОДИЛИСЯ ВІД КОРІВ ІЗ ФІЗІОЛОГІЧНИМ ПЕРЕБІГОМ ТІЛЬНОСТІ ТА ВІД КОРІВ, З РОЗВИТКОМ ЕНДОТОКСИКОЗУ**ГРИМАК Я. І., аспірант***

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

Наведено динаміку маси та середньодобовий приріст телят, що народилися від корів із фізіологічним перебігом тільності та від корів, з розвитком ендотоксикозу. Встановлено, що телята, народжені від корів з клінічним проявом ендотоксикозу, відставали у рості, при народженні їх маса складала $25,78 \pm 1,34$ кг тоді як у телят контрольної групи маса, відповідно, складала $33,56 \pm 1,88$ кг. За перші три місяці вирощування жива маса телят збільшилася втричі. Найінтенсивніше зростала жива маса телят від корів із фізіологічним перебігом тільності, тоді як від корів із клінічними ознаками ендотоксикозу, маса телят у 90-денному віці була нижчою на 18 %.

Телята, корови, ендотоксикоз, жива маса, середньодобовий приріст.

Постановка проблеми. За умов інтенсивного ведення скотарства, одним з основних завдань є отримання здорового, життєздатного молодняка великої рогатої худоби [4]. Найчастіше причиною загибелі новонароджених телят є незаразні хвороби тільних корів [5]. Загальновідомо, що багато захворювань вагітних тварин супроводжуються розвитком інтоксикації [7].

Серед захворювань, поширених у господарствах України з вирощування великої рогатої худоби, одне з перших місць займають хвороби новонароджених телят, оскільки вони призводять до значних економічних збитків через захворюваність до 70-100% молодняка та його загибель у кількості 30%, зниження приростів маси тіла тварин [1, 2, 3].

У попередніх дослідженнях нами встановлено, що у корів, яких були характерні клінічні ознаки ендотоксикозу, змінюються морфологічні і біохімічні показники їх крові [1, 6]. Тому **метою** наших досліджень було дослідити динаміку живої маси та середньодобовий приріст телят, що народилися від корів із фізіологічним перебігом тільності та від корів з розвитком ендотоксикозу.

Матеріали і методи. Для вирішення поставлених завдань було сформовано дві групи но-

вонароджених телят української чорно-рябої молочної породи по 10 голів у кожній: контрольну і дослідну.

Телята контрольної групи, були народжені від корів із фізіологічним перебігом тільності. Телята дослідної групи були народжені від корів, у яких були характерні ознаки ендотоксикозу, а саме: застійні набряки зовнішніх статевих органів, набряки молочної залози, анемія слизових оболонок, тварини пригнічені, порушення апетиту, функціональні розлади передшлунків і кишечника, порушення білосинтезувальної функції печінки, облісіння навколо очей.

Результати досліджень. Маса тіла телят при народженні є показником, який відображає індивідуальний розвиток плода, особливо у період інтенсивного росту, а також визначає життєздатність та майбутню продуктивність. Встановлено, що телята, народжені від корів із фізіологічним перебігом тільності, мали масу при народженні $33,56 \pm 1,88$ кг, тоді як телята, які народилися від корів, з розвитком ендотоксикозу, важили $25,78 \pm 1,34$ кг відповідно (таблиця). Тому низька маса телят дослідної групи після народження вказує про негативний вплив ендотоксикозу на організм тільних корів. У подальшому в 30-денному віці також

* Науковий керівник – д. вет. н., професор Гунчак В.М.

Таблиця. Динаміка живої маси та середньодобовий приріст телят, що народилися від корів із фізіологічним перебігом тільності та від корів з розвитком ендотоксикозу, $M \pm m$

Показники	Групи тварин	
	К (n=10)	Д (n=9)
Жива маса при народженні, кг	33,56±1,88	25,78±1,34**
Маса тіла в 30-денному віці, кг	54,93±3,32	44,36±2,97*
Середньодобові прирости маси за 30 днів, г	712±62,10	619±77,61
Маса тіла в 90-денному віці, кг	102,36±8,33	84,29±5,06
Середньодобові прирости маси за 90 днів, г	764±73,82	650±42,08

Примітка: ступінь вірогідності порівняно з даними контрольної групи: $P < 0,05$ —*, $P < 0,01$ —**.

відмічаємо вірогідну різницю у масі тіла телят, де порівняно з контрольною групою телят маса тіла була нижчою на 19% відповідно.

При аналізі середньодобових приростів телят за 30 днів встановлено, що у контрольної групи телят вони становили 712±62,10 г, тоді як у дослідної групи – 619±77,61 г.

У 90-денному віці встановлено збільшення маси тіла телят контрольної групи до 102,36±8,33 кг, а дослідної до 84,29±5,06 кг. Аналізуючи зміни живої маси телят спочатку і наприкінці тримісячних інтервалів, слід зазначити, що за перші три місяці вирощування жива маса телят збільшилася втричі. За наведеними даними, найінтенсивніше збільшення живої маси мало місце від народження теляти від корів із фізіологічним перебігом тільності.

Середньодобові прирости маси тіла телят за 90 днів були найменшими у дослідної групи,

де порівняно із контрольною групою вони знизилися на 15%.

Отже розвиток ендотоксикозу у тільних корів сприяв народженню телят, які відставали у рості, середньодобові прирости яких становили 650±42,08 г.

Висновки.

1. У результаті проведених досліджень встановлено, що телята, народжені від корів з клінічним проявом ендотоксикозу, відставали у рості, при народженні їх маса складала 25,78±1,34 кг.

2. Найінтенсивніше збільшення живої маси телят мало місце від корів із фізіологічним перебігом тільності, тоді як від корів з клінічними ознаками ендотоксикозу маса телят у 90-денному віці була нижчою на 18%.

ЛІТЕРАТУРА

- Грибак Я. Вплив йодліпідного препарату на динаміку показників імунної системи у тільних корів за розвитку ендотоксикозу / Я. Грибак // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького. – 2015. – Т. 17, № 1(1). – С. 235–242
- Деякі аспекти патогенезу синдрому ендогенної інтоксикації / С. В. Дзига, Л. М. Сас, В. Є. Пелих // Вісник наукових досліджень. – 2011. – № 3. – С.15–16.
- Іванюта Л. І. Ендогенна інтоксикація: причини виникнення, значення для клінічного застосування / Л. І. Іванюта, І. О.

- Баранецька // Здоровье женщины. – 2006. – № 1(25). – С. 252–256.
4. Краєвський А. Й. Причини та поширення акушерської патології у корів // Агррнівісті. – 2002. – №3. – С.14–16.
5. Краєвський А. Й. Протеоліз, ендотоксикоз та метаболізм фібриногену в патогенезі акушерських хвороб у корів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора вет. наук: спец. 16.00.07 “Ветеринарне акушерство”. – К., 2005. – 40с.
6. Попов П. А. Диагностика синдрома эндогенной интоксикации на основе анализа структурных свойств эритроцитов: автореф. дис. на соискание научной степени канд. мед. наук: 14.00.37 / П.А. Попов. – Воронеж, 2006. – 17 с.
7. Шано В. П. Синдром эндогенной интоксикации / В. П. Шано, Е. А. Кучер// Острые и неотложные состояния в практике врача. – 2011. – № 1(25). – С.3–8.

ДИНАМИКА ЖИВОЙ МАССЫ И СРЕДНЕСУТОЧНЫЙ ПРИРОСТ ТЕЛЯТ, РОДИВШИХСЯ ОТ КОРОВ С ФИЗИОЛОГИЧЕСКИМ ТЕЧЕНИЕМ СТЕЛЬНОСТИ И ОТ КОРОВ, С РАЗВИТИЕМ ЭНДОТОКСИКОЗА

Грымак Я. И.

Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицького, г. Львов

Приведена динамика массы и среднесуточный прирост телят, родившихся от коров с физиологическим течением стельности и от коров, с развитием эндотоксикоза. Установлено, что телята, рожденные от коров с клиническим проявлением эндотоксикоза, отставали в росте, при рождении их масса составляла $25,78 \pm 1,34$ кг тогда как у телят контрольной группы масса соответственно составляла $33,56 \pm 1,88$ кг. За первые три месяца выращивания живая масса телят увеличилась втрое. Интенсивное увеличение живой массы имело место от рождения телят от коров с физиологическим течением стельности, тогда как от коров с клиническими признаками эндотоксикоза масса телят в 90-дневном возрасте была ниже на 18 %.

Телята, коровы, эндотоксикоз, живая масса, среднесуточный прирост.

THE DYNAMICS OF THE LIVE WEIGHT AND AVERAGE DAILY GAIN OF CALVES BORN FROM COWS WITH PHYSIOLOGICAL COURSE OF PREGNANCY AND FROM COWS WITH DEVELOPMENT ENDOTOXICOSIS

Y. Grymak

Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after S. Z. Gzhysky, Lviv

The dynamics of weight and average daily gain of calves born from cows with physiological course of gestation and from cows with the development of endotoxicosis are showed in the article. It is found that calves born from cows with clinical signs of endotoxicosis were lagging in growth, their weight at birth was $25,78 \pm 1,34$ kg while the weight of calves in the control group was respectively $33,56 \pm 1,88$ kg. In the first three months of growing the live weight of calves tripled. The most intensive increase of live weight from the birth registered in calves born from cows with physiological course of gestation, while from cows with clinical signs of endo-toxicity, the weight of calves in the 90-day age was below 18 %.

Calves, cows, endotoxicosis, live weight, average daily gain